

MedlemsBlad

för DIS-Småland

Årgång 10, Nr 24

Nr 2 juni 2007

Efter 19 år som ordförande i DIS avgick Sture Bjelåker vid årsmötet 10 mars 2007. Här ser vi regionordföranden inom DIS tacka Sture Bjelåker för hans arbete.

*Styrelsen önskar
föreningens medlemmar och familjer
en skön sommar*

DIS-Småland

**Regionförening till Föreningen DIS, Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.
Verksamhetsområde: Jönköpings (F), Kronobergs (G) och Kalmar (H) län**

Postadress:

DIS- Småland
c/o Ingvar Kärrdahl
Bäckvägen 18
330 15 BOR
E-post: ordf_smaland@dis.se

Styrelsen:

Ordförande Ingvar Kärrdahl
Bäckvägen 18, 330 15 BOR
Tfn 0370-65 07 15
E-post: ordf_smaland@dis.se

Vice ordförande Rainer Timander
Landshövdingegatan 10, 392 31 KALMAR
Tfn 0480-42 08 75
E-post: rainer-timander@glocalnet.net

Sekreterare Rune Elofsson
Duvgatan 10, 575 34 EKSJÖ
Tfn 0381-129 94
E-post: rune.elifsson@telia.com

Kassör Börje Jönsson
Klosterstigen 9, 575 37 EKSJÖ
Tfn 0381-108 40
E-post: borje-jonsson@spray.se

Ledamot Egon Burman
Box 178, 351 04 VÄXJÖ
Tfn 0470-637 26
E-post: eb@netatonce.net

Suppleant Irene Odhelius
Jättegatan 50 A
593 52 VÄSTERVIK
Tfn 0490-171 87
E-post: irene@odhelius.se

Suppleant Britt Strömbäck
Furuvägen 2
594 30 GAMLEBY
Tfn 0493-513 95
E-post: stromback.forvaltning@telia.com

Faddrar

PC-faddrar i Småland: Ingvar Kärrdahl och
Börje Jönsson se deras adresser i vänster spalt
samt
Jan Jutefors, Ryssbyvägen 15, 380 30 ROCK-
NEBY, Tfn 0480-665 65
E-post: jan.jutefors@telia.com

Årsavgift 2007

DIS- Småland 60 kr + medlemskap i DIS 120
kr
Plusgiro 140 33 - 5 föreningen DIS
Organisationsnummer: 82 70 01 – 1029

Adressändringar sänds till

Föreningen DIS
Gamla Linköping
582 46 Linköping

Redaktör

Utanför styrelsen redaktör för
DIS- Smålands MedlemsBlad
Ingrid Andersson
Ståhlgratan 9, 561 44 HUSKVARNA
Tfn 036-14 08 06
E-post: redaktor@dis-smaland.se

MedlemsBlad för DIS-Småland

ISSN 1650-3066
Upplaga 1100 ex

Ansvarig utgivare: Ordföranden.
Manus skickas till redaktören.
Redaktören förbehåller sig rätten att redigera
innehållet. Citat ur MedlemsBlad för DIS-
Småland får göras om källan anges. För återgi-
vande av signerade artiklar samt illustrationer
krävs tillstånd av författaren.
Författarna är själva ansvariga för innehållet i
artiklarna.
Redaktionen ansvarar inte för insänt icke
beställt material.

Webmaster inom DIS-Småland, vakant

Ordföranden har ordet

Tiden rusar fort! Vi har redan haft rejäl sommarvärme och nu i slutet av juni är vi inne i ett lågtryck med mycket regn. Vårens aktiviteter är helt avslutade och just nu pågår arbetet med planering för föreningens deltagande i släktforskar dagarna i Halmstad.

Årets släktforskar dagar i Halmstad pågår lördag – söndag den 25 – 26 augusti. Dessutom firar Halmstad sitt 700-årsjubileum. För oss i Småland och på Öland är det ju möjligt att göra ett besök som en dagsutflykt även om det kan bli några dryga timmar i bilen från Kalmar län. Arrangemanget är öppet för allmänheten och det är fritt inträde till både utställningar och de många intressanta föredragen. Jag rekommenderar givetvis ett besök på årets släktforskar dagar. Mer information finns på:
<http://www.slaktforskar dagarna.se>

Arbetet med höstprogrammet i Dis-Småland pågår. Vi tänker fira vårt 10-årsjubileum under hösten och avsikten är att göra detta på lämplig lördag på centralt belägen plats i Småland. Vi avser också att genomföra såväl korta som lite längre kurser och diskussionsträffar om Disgen. Diskussionsträffarna på några timmar som vi i Jönköping kallar för gagträffar och genomför tillsammans med den lokala släktforskarföreningen har blivit mycket populära. Vår förhoppning är att kunna genomföra diskussionsträffar på fler platser och vi har redan bestämt en sådan träff i Eksjö tillsammans med den lokala släktforskarföreningen. Som föreningsmedlem kan du påverka var vi förlägger dessa träffar och även annan verksamhet genom att kontakta någon i vår styrelse.

Köper du idag en ny dator så är den med stor sannolikhet utrustad med Windows nya operativsystem Vista. Det har förekommit rykten och påståenden att Disgen inte går att installera och köra på datorer med Vista. Disgen kan idag i ver 8.1d installeras på datorer med Vista. För att sedan köra Dis-

gen krävs det att man är inloggad som administratör eller ensam användare. I samband med start av Disgen måste man också verifiera detta genom att högerklicka på ikonen och bekräfta sin behörighet. Där emot fungerar inte direkthjälpen i Disgen och det kan finnas ytterligare någon funktion i Disgen som inte helt fungerar under Vista.

En Vistaanpassad version 8.1e är under utveckling och kommer att finnas tillgänglig under hösten, troligen i oktober. Utveckling och funktionstester pågår för närvarande.

För normalanvändaren av Disgen som idag har Windows XP är det knappast aktuellt att byta operativsystem till Vista. Där emot har nya datorer som säljs på konsumentmarknaden Vista förinstallerat. Disgen användare som köper nya datorer behöver för full funktionalitet i Disgen uppdatera till ver 8.1e, som är ver 8.1d med Vistaanpassning.

Vi har för närvarande inte någon webbredaktör. Denna uppgift ska inte längre vara förenad med att ingå i styrelsen. Detta innebär att vi totalt kan få fler medlemmar intresserade av att jobba med speciella uppgifter utan att dessutom vara vald styrelseledamot. Är du intresserad av att jobba och utveckla vår hemsida är du välkommen att kontakta mig så ska jag berätta mer vad det innebär att vara vår webbredaktör. Observera att detta liksom alla andra uppdrag i föreningen är helt ideellt. Välkommen att höra av dig!

Du som har idéer, synpunkter eller vill delta i någon kurs kan när som helst kontakta någon i styrelsen och framföra dina åsikter och önskemål.

Slutligen önskar jag dig en skön fortsättning på sommaren.

Ingvar Kärrdahl
Ordförande i DIS-Småland

Våren är årsmötestider

DIS-Smålands årsmöte i Vimmerby

Lördag den 3 mars 2007 hade DIS-Småland sitt årsmöte. Det var 22 röstberättigade närvarande men även en del familjemedlemmar. Årets årsmöte avhölls i Vimmerby folkhögskola där DIS-Småland för 10 års sedan bildades.

Några ändringar i styrelsen blev det eftersom Arne Johansson och Donald Freij hade av sagt sig omval. Rainer Timander valdes in som ordinarie ledamot i fyllnadsval för Freij och Egon Burman ordinarie för 2007-2008. Omval av Börje Jönsson. Till nya suppleanter invaldes Irene Odhelius, Västervik och Britt Strömbäck från Gamleby. Till ordförande för 2007 omvaldes Ingvar Kärrdahl.

Medlemsavgiften fastställdes till 60 kr för både 2007 och 2008.

Ordföranden informerade om kommande aktiviteter i föreningen, släktforskningens dag 17 mars 2007, släktforskardagarna i Halmstad 24-26 augusti 2007. Samt att en uppdatering av Disgen kommer under mars, nu blir det 8.1d.

Efter en välsmakande lunch var det dags för dagens föredragare Roger Garpenholm, Bor, att berätta om olika sorters närverk, små här hemma och stora världsomspännande nät. Han visade även utrustning som kan användas i olika sammanhäng. Vi fick oss också en lektion om virus, maskar och spyware.

DIS årsmöte i Linköping

Helgen 10-11 mars 2007 var vi ett 75-tal funktionärer i Linköping på kombinerat årsmöte och funktionärsträff.

Lördagen började med ett föredrag av Mats Hayen från Stockholms stadsarkiv. Han berättade om deras digitaliseringsprojekt. Han delade in föredraget i fyra delar - öppna arkiv - olika tekniker - nytt sätt att registrera - ny teknik.

På deras hemsida händer det nya saker varje dag, som skulle vara gamla att återreferera här men gör gärna ett besök på deras hemsida <http://www.ssa.stockholm.se/>.

Årsmötet gick lugnt till väga det enda stora som hände var att ordförande Sture Bjelkåker avgick och Olof Cronberg från Växjö tog över ordförandeklubban 1 år framöver.

Hela styrelsen hittar du här:

<http://www.dis.se/orgindex.htm>.

Sture berättade att Dis kommer att finnas med på bokmässan 2007 i en liten monter. Den 1 mars anställde Dis Mikael Olsson, Norrköping som ny webbmaster inom Dis, samt 1 mars fick föreningen sin 25 000 medlemmen. Dis har ett samarbetsavtal med Geline.

Efter avtackning av Sture berättade Olof om sin framtidsvision om Dis bland annat en ny kartfunktion i Disgen 8.2. Även en egen region för USA på engelska. Men det kräver mycket arbete så vi får avvakta och se vad som kommer.

Vill du bli webbredaktör i DIS-Småland?

Ring eller skicka ett e-brev till ordföranden så får du veta mer

Gaggträff i Jönköping

En ljum junikväll hade DIS-Småland sin sista aktivitet för våren 2007, gaggträff i Jönköping.

Vi var ett 10-tal medlemmar som träffades, några var där för första gången och en del återkommande. Ingvar Kärrdahl och Eva Dahlberg hälsade alla välkomna.

Ingvar började med att gå igenom lite hur man startar Disgen och hur man registrerar sin släkt.

Sedan gick ”gagg-snacket” – diskussionen över i lite mer detaljer som det brukar bli här i Jönköping.

Många saknade en notis för levnadsålder. Vi i Jönköpingsbygdens Genealogiska förening hade ett eget dataprogram som automatiskt räknade ut hur gammal en person blev när man registrerat födelsedatum och dödsdatum. Vi var flera runt bordet som saknade den funktionen. Vi blev rekommenderade att tillskriva en fadder om detta önskemål. Det fanns även önskemål om en

notis där man kunde notera om en person var konfirmerad.

En återkommande fråga är om en person har haft flera efternamn, hur gör man då? En liten lösning på detta problem var på väg lovade Ingvar.

I denna diskussion kom än en gång detta med att vi flickor, under 1900-talet, byter till makens namn vid giftermål. Nu in på 2000-talet finns det även killar som tar sin frus efternamn, hur registrerar man?

Eva Dahlberg har i Diskulogen nr 65, juli 2004 skrivit en mycket bra artikel om detta. Här kan Du läsa <http://www.dis.se/diskulogen/disk65.pdf>, sid. 22.

Till Er alla som har vissa problem med Disgen och Vista vill Christer Gustavsson, Dis meddela att den planerade versionen 8.1e (bara för de som kör med Vista) är lite försenad. Tyvärr har de stött på en del problem och merarbete, rörande installationen och den inbyggda hjälpfunktionen, som gör att vi inte hinner bli klara förrän tidigast under september.

Hur mycket delar du med dig av din forskning? Hur mycket känner du till om PUL? Vad får du lämna ut på din hemsida? var även några frågor som diskuterades, och här finns det lika många åsikter som deltagare så någon riktig riktlinjer kan jag inte återge här.

Vid pennan Ingrid Andersson

Vill du bli webbredaktör i DIS-Småland?

Ring eller skicka ett e-brev till ordföranden så får du veta mer

Amazonen från Svenarum

Som alla vet är ett av problemen när man släktforskar att läsa gamla dokument och handstilar.

När jag lärde mig att släktforska våren 1984 hade min kursledare Kaj-Gunnar Nilsson denna historia som läsövning. Nu i 2000-talet använder jag den själv som läsövning på mina kurser i släktforskning.

Vi har många städer som har sommar-teater med historisk bakgrund, så även vi i Jönköping men här med lite mer koncentration på olika kvinnor i vår historia.

Sommaren 2006 spelade föreningen Kvinnohuset Amalia i samarbete med Kultur Jönköping och Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet ett stycke lunchteater om Ulrika Eleonora Stålhammar framför vårt vackra gamla rådhus.

Ulrika Eleonora Stålhammar var troligen Sveriges förste kvinna som hade tjänst inom det militära. Hon var artillerist i Kalmar. Men det som väckt intresse för henne är att hon omklädd till man gift sig med en flicka vid namn Maria Löhman.

Eftersom rannsaksprotokollet är på 53 sidor skall jag här i korthet berätta historien om Amazonen från Svenarum.

Anno 1729 den 10 februari var flickorna Ulrika Eleonora Stålhammar och Maria Löhman inställda till Rådstugurätten i Kalmar efter brev och befallning från Kongl. Göta Rikes Hovrätt i Jönköping.

Förhöret med Ulrika Eleonora Stålhammar börjar med om vilka hennes föräldrar var. Hon är dotter till överstelöjtnanten vid Smålands Kavalleri, Johan Stålhammar (adlad 1650, nr 496) och hans hustru Anna Britta Lood. Ulrika är uppväxt på gården Stensjö i Svenarum.

Ulrika Eleonora Stålhammar – 2006

När hon får frågan: *När hon förbytte sitt kön och hur gammal hon då var?*

Svarar Ulrika Eleonora: *Det skedde 1713, 2 år efter faderns död, men hur gammal hon den tiden var det kan hon inte säga eftersom hon än i denna stund inte vet sin ålder.*

Sedan redogör Ulrika Eleonora för hur hon bytte till mankläder i skogen före sin resa mot Stockholm i mars 1713. Detta skedde innan hon kom till Esperyd gästgivaregård norr om Nässjö.

Stockholmstiden

Väl framme i Stockholm hade hon först svårt att få arbete men efter ett tag fick hon plats som taffeltäckare hos landshövdingen Mannerborg under namnet Wilhelm Edstedt.

Nästa tjänst hade hon hos löjtnant vid gardet herr Johan Berg. På inrådan från honom följde hon med löjtnant Phelp till Småland och tog tjänst hos kapten Kvichfeldt i Nyb-le.

Artillerist i Kalmar

Utan sin kaptens vetskap tog hon anställning vid artilleriet i Kalmar län den 6 oktober 1715. Hela tiden hon var anställd i artilleriet skötte hon sig exemplariskt och hade goda vitsord. Hon deltog aldrig i dryckenskap utan förde ett kristligt liv. Hon hade under sin anställning eget rum ute på staden

där hon kunde sova. Ulrika Eleonora var en välsedd soldat vid artilleriet, hon deltog i alla övningar och vakthållning som ingick i tjänsten.

Ett av hennes befäl berättade under rannsakingen att ha hade lagt märke till att när hon gick till hemlighuset alltid tog med sig nyckel in. Han trodde det berodde på hennes blyghet och goda kristliga sed.

Giftermålet

På frågan: *varför eller till vad ändå hon gifte sig?*

Svarar Ulrika Eleonora: *det kan hon inte säga att de skedde av annan orsak än allena av hennes ungdoms oförstånd och den starka kärlek hon fattade till Maria Löhman att vilja leva och dö med henne.*

Ulrika Eleonora uppvaktar Maria

Ulrika Eleonora berättar vidare att hon genom en dröm, uti vilken hon tyckte hur den talade med henne och upptäckte sina kära tankar att vilja leva och dö med Maria. Men hon fick aldrig tillfälle att muntligen tala med Maria härom, emedan hon alltid skydde undan för henne. Hon förstod då att hon måste skriva till henne om sitt uppsåt och tankar.

Maria svarade henne muntligt efter som hon inte kunde skriva, men Maria ville först inhämta råd från sin arbetsgivare jungfru Anna Jeurgen. Men Ulrika Eleonora gick själv till Jeurgen och berättade om hennes tankar och bad om ett bifall. Jeurgen bad dem besinna sig emedan tids nog skulle de tänka på äktenskap ni är så unga och dess-

utom fattiga. Men ville Maria så kan hon inte vara emot ett äktenskap.

Trolovningen sker mellan nyår 1716 och trettonde dagen hos Maria Löhmans farbror Sahl. slottsklockaren Daniel Jonsson och rustmästaren Jöns Rödings närvaro. Den 15 april 1716 sammanvigds Ulrika Eleonora Stålhammar med Maria Löhman av slottspastor magister Gabriel Cathoni.

Rådstugurätten frågade Ulrika Eleonora: *Om sedan hon kom hit till orten hade för giftermålet något brev från sina anhöriga.* Ulrika Eleonora svarar: *Nej inget förrän lördagen för söndagen år 1717 då evangeliumet om bröllopet uti Cana Gallileen predikades, då fick hon brev från sin syster Catharina Elisabeth Ståhlhammar som har till man kvartermästare Olof Edman och bor på Trumpetarebostället Holma i Malm-bäck socken.*

Kvartermästare Olof Edman – 2006

Ulrika Eleonora berättar vidare att när hon tjänade i Stockholm skrivit till sin syster och berättat att hon förbytt kön och var i tjänst under taget namn Wilhelm Edstedt. Svar på detta brev fick hon inte förrän hon var i Kalmar och redan gift. Där systemen förebrådde henne för det hon gjort och bad henne att försöka få avsked från artilleriet. Hon ombedes att inte skriva till någon släkting.

Ulrika Eleonora grät bittert över systemens rader och då undrade Maria vad som hänt och då började Ulrika Eleonora berätta san-

ningen om sig. När Maria fick reda på sanningen om sin man började hon gråta och beklaga sig. Efter det att Ulrika Eleonora berättat hur det egentligen stod till bad hon Maria att själv bestämma hur hon ville ha det. Ulrika Eleonora bad henne om förlåtelse och försäkrade henne fast hon gjort dem illa, bad gud om förlåtelse.

Under rannsakingen inkallades även två barnmorskor för att undersöka Ulrika Eleonor och deras svar: *att de befunnit henne Stålhammar till hela dess kropp såsom ett kvinnfolk bör vara, men dess bröst äro små och hårda varför de och väl kunna döljas.*

Marias berättelse

När förhöret med Maria Löhman började frågade Rådstugurätten även henne: *vilka hennes föräldrar varit?* Maria svarade: *hennes fader var först stadstimmerman här i Kalmar men sedan stadstrummeslagare Petter Löhman och moder har varit Anna Olofsdotter.* Båda var döda sedan lång tid tillbaka.

Maria berättade att hon började tjäna redan 1704 hos dåvarande jungfru Anna Jeurgen nu fänriken Sven Ekholms fru, Maria bör ha varit runt 15 år då.

Maria berättar vidare hur hon blev bekant med Wilhelm Edstedt (Ulrika Eleonora Stålhammar). Det var när han hade tjänst hos kaptan Kvichfeldt och de kom in till staden var de gäster hos jungfru Jeurgen och därigenom fick hon tillfälle att bli bekant med Wilhelm. Han berättade om sina tankar om att vilja äkta henne. Först ville hon inte, men efter viss brevväxling med Maria och hennes arbetsgivare jungfru Jeurgen, föll Maria till föga. Hon kunde tyvärr inte själv läsa breven, eftersom hon aldrig lärt sig skriva eller läsa, utan fick hjälp med detta.

Vid trolovningen hade hon fått en guldring som hon tyvärr uti sin fattigdom försålt. Det var jungfru Jeurgen som stod för bröllopet och slottspastor Cathonius som vigde dem.

Rådstugurätten undrade: *om hon för trolovningen eller därefter låg tillsammans med honom Wilhelm Edstedt?*

Maria svarade: *Nej hon var inte så dristig utav sig.*

Hela ensemblen från gatuteatern - 2006

Rådstugurätten frågade Maria flera gånger om hon inte märkte att han var kvinnfolk, men Maria säger gång på gång att hon inte märkte detta utan hon låg i hans famn natt efter natt.

Rådstugurätten frågade Maria: *när och på vad sätt hon först märkte att hon intet var manfolk?*

Marias svar: *när de varit en liten tid hos Schougens började han (Wilhelm) att gråta och ängslas och när hon frågade vad som fattades, svarade att han gjort dem illa båda två, men allra mest mot mig. Och när hon vidare frågade vad det mände vara, sade han jag är inte rätt man då hon åter svarade det är rätt illa att du så skall be dragit mig, akta dig nu att de intet därför sätter dig illa ut, jag skall intet komma dig i någon olycka därför.*

Vidare frågade rådstugurätten: *Om hon inte tänkt på att hon med sådant förtigande syndade emot Gud?* Maria: *Nej det förstod hon inte utan i det stället bad Gud i sina böner bittida och sent, att det aldrig måtte bli röjt och att han måtte undslippa kommenderingar och få bliva hos henne allt till dess döden skilde dem åt.*

Den rätta sanningen fick Maria veta när det hade kommit ett brev från Wilhelms syster som påtalade hur illa han hade gjort som klätt sig i mankläder och tagit tjänst och gift sig. Han berättade hela natten om sin familj och vad han hade gjort innan tjänsten som soldat i artilleriet. De kom fram till att han skulle söka avsked från artilleriet och de ville begiva sig härifrån.

Rådstugurätten kallar in Ulrika Eleonora igen och frågar när hon blev ledig och fick avsked från artilleriet? Vid generalmönstringen i april 1726 ställde hon karl i sitt ställe och kom således strax på fri fot och vid generalmönstringen samma år fick hon avskedspasset.

Ulrica Eleonora redogjorde för hur hon rest genom landet med hjälp av släktingar och hur hon bytte tillbaka till kvinnliga kläder och blev Ulrika Eleonora Stålhammar igen.

Vidare redogjorde hon för hur hon utan pass tog sig över till Danmark och där anmälde hon sig hos Svenska Commissarien herr Petter Barkman som hjälpte henne med ett lejdebrev så hon kunde resa tillbaka till Sverige för att bekänna både för gud och människor sitt brott.

Väl i Jönköping besökte hon landshövdingen och visade upp sitt lejdbrev. Hennes syster Catharina Elisabeth Stålhammar lämnade en kopia av brevet till Göta Hovrätt. Ulrika Eleonora var ju av adelssläkt och skulle därför dömas av Göta Hovrätt.

Rådstugurätten kallar åter in Maria och frågar henne ännu en gång: *om under den tiden hon varit tillsammans med Ulrica Eleonora Stålhammar hon aldrig haft någon sådan kärleksövning med henne som rätt gifta folk plägar med varandra?* Maria svarar: *Nej det har hon aldrig haft eller tillbudit.* Rådstugurätten: *När hon fann sig vara bedragen däruti, att Ulrica Eleonora Stålhammar icke var man som hon gav sig ut för, var hon då intet gav sådant till känna?* Maria svarar: *Hennes kärliga hjärta kinde*

intet tillåta att upptäcka sådant, ej heller kunde hon föreställa sig att därpå skulle följa något ansvar.

De levde i ett lyckligt och gudfruktigt äktenskap i hela tio år. Det var olika personer som vittnade vid rannsakingen om att Ulrika Eleonora och Maria var flitiga gudstjänstbesökare och deltog i nattvarden.

Utslag - dom

18 december 1729 behandlade Göta Hovrätt målet och i bibelns 5:e Mosebok, 22 kap. vers 5 fann de en användbar del mot Ulrika Eleonoras byte av kön men något lagrum för vigseln fann de inte.

vers 5: En kvinna skall icke bära vad till en man hör, ej heller skall en man sätta på sig kvinnokläder; ty var och en som så gör är en styggelse för Herren, din Gud.

Utan de vänder sig till Kungl. Majestätet och begär hans utslag, och begär faktiskt nåd för Ulrika Eleonora Stålhammar, att hon ska slippa dödsstraffet. De föreslår även att hon skall straffas med 30 dagars fängelse på vatten och bröd. Likaså föreslår de att Maria Löhman straffas med 14 dagars fängelse. Den 30 december skrev Göta Hovrätt till Konungen, vilken behandlade faller i Rådskammaren den 25 februari 1730.

Ulrika Eleonora Stålhammar dömdes till en månads fängelse men inte på vatten och bröd. Maria Löhman fick åtta dagars fängelse. Båda skulle undgå kyrkoplikten i vanlig ordning men efter ett särskilt formulär avfatta efter brottets karaktär. De förbjöds att vistats på den plats där vigsel ägt rum.

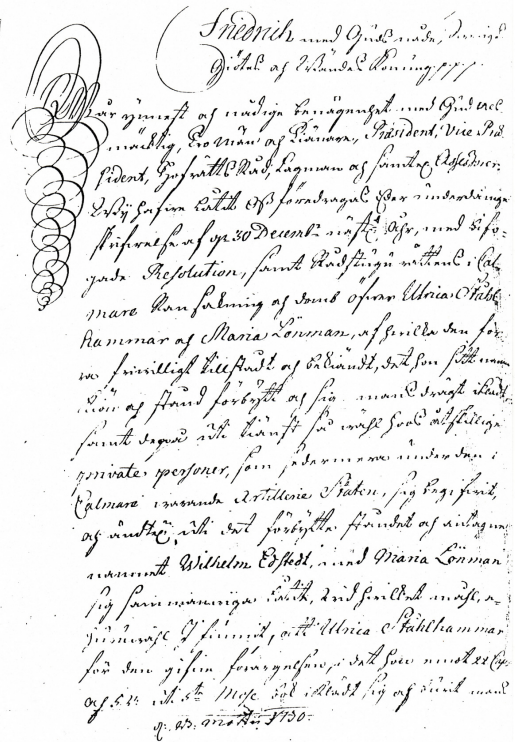
Ulrika Eleonora Stålhammar slutade sitt liv på Björnskog i Hultsjö socken (F) den 16 februari 1733, Ulrika Eleonora blev 50 år gammal. (GID 1095.25.17900) Maria fick lagstadgad plats hos överstelöjtnanska Sophia Drake på Salshults Säteri i Stenbergas socken (F). 19 maj 1761 insomnade gamla hushållerskan på Salshult Maria Löhman av

ålderdomssvaghet, begrovs den 21 maj efter att ha levat i 76 år. (GID 248.19.2800)

I rådstugurätten under rannsakingen satt Justitie Borgmästaren Hr. Hans Tesche Jahansson, Politie Borgmästaren Hr. Olof Gallats, Rådman Hr. Henning Link, Michael Weijdling, Casper Hanell, Caspar Hipenstedt och Caspar Saur.

Red.anm:

Som resurs har jag använt Kaj-Gunnar Nilssons renskrivning av protokoll från rannsakingen inför Kalmar Rådstugu rätt och Göta hovrättens domstolsbeslut samt Kung Fredrik II beslut. Bilderna är från lunchteatern i Jönköping sommaren 2006.

Carl von Linné eller Astrid Lindgren

2007 firar Småland två stora jubileer:

1. det är 100 år (14/11) sedan Astrid Lindgren föddes och
2. det är 300 år (23/5) sedan Carl von Linné föddes.

I början på januari 2007 pratade Bibliotekschef Erik Lindfeldt i Radio Jönköping som kulturkorrespondent, att han hade då på ett modernt och nytt sätt jämfört dessa två personers popularitet på Internet.

Jag har gjort samma sak fast i maj månad 2007. På google fick jag ungefär 1 360 000 träffar på Carl von Linné och hela 2 300 000 träff på Astrid Lindgren. Vilket betyder att Astrid är mer populär på Internet.

Men Erik Lindfeldt berättade att i Nationalencyklopedin ledde Linné med en halv meter.

100 år är inte lång tid för oss släktforskare så därför lämnar jag Astrid Lindgren till en annan gång och tänker skriva lite om familjen Linnæus. När jag skriver detta i slutet på maj pratar alla om Carl men jag vill inrikta mig lite på hans syskon.

När jag letade efter Carls födelse i födelseboken för Stenbrohult (AI:1) 1707 hittar jag att i "Maij döptes Carl Nilsson Linnæus uti Råshult." Någon har senare strukit under detta och skrivit "Detta är den stora, världen beundrar och Sverige ärad Botanisten och Riddersman" (GID 843.52.39700). Tyvärr är kyrkoarkivarierna på Genline så mörka att de är svåra att läsa.

Carl föddes drygt ett år efter föräldrarnas gifter mål och är först i en syskonskara på fem syskon Anna Maria, Sophia Juliana, Samuel, Emerentia och Carl.

När Carl är tre och halvt år får han en syster, 10 november 1710, som döptes till Anna Maria. En månad efter Carls sju årsdag föddes nästa syskon, syster Sophia Juliana föddes den 24 juni 1714.

Syskon nummer fyra är broder Samuel född 1 maj 1718 och syskon nummer fem är syster Emerentia född 27 juni 1723.

1716-1717 började Carl trivialskolan i Växjö tio år senare, 1727, sänds Carl till Lund för universitetsstudier och tre år senare, 14 juni 1730, gifter sig hans lillasyster Anna Maria med Gabriel Höök (1698-1769) han var bland annat kyrkoherde i Virestad och informator till Carl von Linné.

Anna Maria och Gabriel fick tio barn, varav minst två dog i späda ålder.

Sju år efter Anna Marias bröllop var det syster Sophia Julianas tur att stå brud, i mars 1737, gifter hon sig med Adjunkt Johannes Collin (1707-1765) från Ryssby. Han kommer att verka som kyrkoherde både i Tävleås och i Ryssby. Även de får tio barn, endast en son dog i ung ålder.

Nästa bröllop i familjen var Carls eget 1753 i Falun med Sara Elisabeth Moreus, dotter till stadsläkare Johan Moreus. Deras bröllopsstuga finns ännu kvar och är idag ett museum, se mera på:

<http://www.w.lst.se/template/NewsPage.aspx?id=2477>

Syster Emerentia gifter sig i september 1749 med Häradsskrivaren Carl Ammon Branting. Hon dog redan 1753, bara 30 år gammal och det går tyvärr inte att få fram några uppgifter om paret fick något barn.

Sist i syskonskaran att gifta sig är Samuel, han gifter sig juni 1750 med kyrkoherdedotter Anna Helena Osander. Samuel efterträdde sin fader som kyrkoherde i Stenbrohult. Samuel tjänstgjorde som kyrkoherde i Stenbrohult i hela 53 år.

De får elva barn, varav fem dog i ung ålder.

Carl och hans hustru Sara fick själva sju barn, så det var en stor släkt att hålla reda på.

Syskonens föräldrar Nils och Christina Linnæus fick hela 38 barnbarn men tyvärr fick Christina bara uppleva ett av dem Anna Marias förstfödde son Sven Niklas som föddes sista augusti 1731. Nils fick däremot ta emot hela 14 barnbarn men fick även följa minst tre av dem till en för tidig död.

När jag har läst på om Carl von Linné och hans familj känner jag att här finns det värme och att de var rädda om varandra och ställde upp för familjen. Och att Carl verkligen ställde upp för sina syskon och hjälpte dem på olika sätt.

Detta är skrivit bara som lite motvikt till alla böcker, tidningar och artiklar om Carl von Linné denna maj månad 2007, när hans jubileum har svällt över.

Red.anm:

Vill Du läsa mer om Carl von Linné finns http://sv.wikipedia.org/wiki/Carl_von_Linn%C3%A9

Min resurs har jag gjort i Växjö stifts herdaminnen, Wikipedia, NC och dagstidningar både i pappersform och via Internet.

Vill du bli webbredaktör i DIS-Småland?

Ring eller skicka ett e-brev till ordföranden så får du veta mer

Ny teknik – många användningsområden

Hur gör man, när man i ”Redigera orter” i Disgen skrivit in en gård/ort för att få den rätt placerad på kartan och inte har tillgång till Sveriges alla X- och Y-koordinater?

Här kommer tips, som vi har fått om den nya teknik, som finns att tillgå på Internet, och som vi Disgen-användare verkligen kan ha stor nytta av. Det handlar om de nya kartor, som finns på såväl Eniro som Hitta.

Jag skall i korthet försöka beskriva den nya tekniken. Eftersom ett av sommarens jubiler firas i Råshult, där Carl von Linné föddes, skall vi först ta fram X- och Y-koordinater. Sedan vill vi även ha en vägbeskrivning dit.

Koordinater

Börja med att ta fram webbsidan <http://kartor.eniro.se/>. I rutan till höger, där det står **Var**, skriver du in Råshult. Tryck på sök, och Du får upp nio alternativ. Markera Diö och du har Råshult vid den röda pilen.

Nu kommer den nya finessen. Till vänster ser du en liten meny med bland annat GPS-koordinater. Klicka där! Nu kom latitud och longituden upp. Under dessa uppgifter finns texten WGS 84/RT 90. Klicka på RT 90, och vad fick du fram? Jo, X- och Y-koordinaterna, som vi behöver i Disgen – Redigera orter.

Det var ju enkelt! Men hur gör jag, då platsen – säg en numera nedlagd byskola på landet, som på sin tid dvalde en ana – inte finns upptagen i Eniros adressförteckning?

Då lämnar jag rutorna för **Vad** och **Var** blanka och zoomar in (förstorrar) lämplig del av kartan. Detta sker precis som i Disgen genom att placera pekaren – i Eniro en hand – på den del av kartan, som du önskar förstora, vänsterklickar, markerar Zooma in, så centreras kartan med önskat område på din skärm.

Av de tre kartvalen, upptill till höger på kartan, Flygfoto, Hybrid och Karta, använder jag Hybrid, som gör det lätt att orientera sig ute på landet.

Ta nu fram koordinaterna enligt ovan. Då får du en markering mitt i kartan. Markeringen går inte att flytta – *men det gör kartan!*

Placera pekaren (handen) på kartan, håll ned musens vänsterknapp och dra kartan, så att markeringen hamnar på det sökta objektet, och du har dina koordinater.

Vägbeskrivning

Vill du sedan ha en vägbeskrivning till Råshult, går du in på <http://hitta.se/>. I rutan **Var** skriver du Råshult. Klicka på hitta!, och du får fram 6 alternativ. Klicka på Älmhult. Här fungerar det på samma sätt som hos Eniro. Med de små pilarna kan du flytta kartan. Du kan även zooma in kartan mera genom att klicka på någon av siffrorna under kartan.

Till höger upptill på kartan klickar du på vägbeskrivning. Då undrar de varifrån du skall åka. Skriv in din egen adress, OBS! så att inte adressen Råshult, Älmhult, ändras (för mig händer det gärna).

Klicka på Hitta dit! och vips har du en bra vägbeskrivning. Varje ”not” innehåller en karta. Klickar du på ”noten”, visas kartan.

Hur säker vägbeskrivningen är, och om den visar raka vägen, kan jag inte bedöma. Men visst kommer den nya tekniken att vara till stor hjälp, när vi skall ut och leta våra gamla torp, där våra anfäder har bott.

Ingrid Andersson och Jan Graab

Föreningen DIS-Småland

Föreningen för datorhjälp i släktforskningen, DIS, är en ideell förening för släktforskare, som använder dator och annan modern teknik för sin forskning.

DIS-Småland är en regionförening inom DIS och omfattar Jönköpings-, Kronobergs- och Kalmar län.

Föreningen startade 1997 och har 1022 medlemmar (februari 2007).

Medlemsavgift 2007 är 60 kronor. (Förutsätter medlemskap i DIS, 120 kronor)

Verksamheten i DIS-Småland

- Medlemsträffar med föredrag, demonstrationer av datorprogram och annan teknisk hjälp för släktforskare.
- Kursverksamhet i DISGEN-programmet, från nybörjarnivå till avancerad användning.
- Fadderverksamhet för DISGEN och även råd och hjälp vid val av utrustning och program.
- Databasen DISBYT, där medlemmarna bidrar med material, som är sökbart för alla.
- DIS-Smålands hemsida på Internet: <http://www.dis.se> och klicka vidare till "Regionföreningar".
- Samarbete med släktforskarföreningar inom verksamhetsområdet.
- Ger ut "MedlemsBlad för DIS-Småland" med ca 4 nr/år.

Genom DIS har du även tillgång till:

- Släktforskarprogrammet DISGEN ver 8 för Windows.
- Konverteringsprogram från andra släktforskarprogram till DISGEN.
- Databasen DISBYT där du får tillgång till andra släktforskares uppgifter och dit du kan skicka in din egen forskning.
- DISPOS, sökhjälp och smidig ingång till primära och sekundära källor
- DIS Arkiv, där du har möjlighet att deponera ditt släktforskarmaterial som en säkerhet för framtiden.
- Medlemstidningen DISKULOGEN
- DIS hemsida på Internet: : <http://www.dis.se>

VÄLKOMMEN TILL DIS-SMÅLAND!